

JENEI GYULA

Mecénások, munkanélküliek

barátommal, a festővel a nagyvállalat irodájában ülünk majd, s az igazgató azt mondja, ad pénzt, de nekünk kell dönteni, elfogadjuk-e. halkan magyaráz az íróasztal mögül. nyár lesz, kilencvenes évek eleje. kötetet akarunk megjelentetni: versek és festmények. azt mondogatjuk magunknak és másoknak, mecénásokat keresünk a nyomdaköltséghez, de tulajdonképpen koldulunk. akkortájt kezdik elárasztani a városokat a hajléktalanok. ők is kéregetnek, hogy kielégítsék ilyen-olyan szükségleteiket. ehess, ihass! tartják a markukat, ahogyan mi is, csak a mi szükségletünk könyv. ó, alkotói önkielégülés! ahhoz is kérni-kunyerálni kell persze, csak nem az utcán. üzemek, önkormányzatok, intézmények, újonnan alakult béték és káefték vezetőit győzködjük, milyen kurva jók vagyunk. járjuk a várost, néha előre kigondoljuk, aznap hol próbálunk szerencsét, máskor, ha látunk egy biztató cégtáblát, ötletszerűen bemegyünk. a főnököt keressük. a titkárnőkn sok múlik. akkoriban még nem kell előre bejelentkezni, spontánabb lesz az élet, illetve az effajta üzleti tárgyalások. vagy ha illene is időpontot egyeztetni, mi csak úgy betoppanunk, és általában fogadnak bennünket, ám többnyire udvariasan széttárják a kezüket: szűk esztendőik, nekik is rosszul megy, örülnek, ha talpon maradnak, várják a felszámolóbiztost. barátom folyton az újjgazdagokat szidja, hogy nálunk még nem alakult ki, mint nyugaton, a támogatás kultúrája, pedig a kultúra fontos. azok ott már tudják. de ezek?! ezeknek jó, ha majd az unokáik. ő is hallja az efféle gondolatfuttákat. a fővárosi művészkörökben, amelyekkel kapcsolatot keres, ez lesz az általános vélekedés. az ítélet. a parvenükről. ha valahol elutasítanak bennünket, vagy mégis támogatást ígérnek, beülünk egy kocsmába ünnepelni. esetleg átbeszélni mecénáskeresési stratégiánk gyöngye pontjait, fejlesztési lehetőségeit. megiszunk egy-két fröccsöt vagy sört, néha felesek, aztán megállapítjuk, aznap már nem vagyunk tárgyalóképesek, és hogy mikor folytatjuk a kultúrkoldulást. én adok magunknak pénzt, mondja majd a nagyvállalat igazgatója, de tudniuk kell, és arról kezd beszélni, mennyire alulfizetettek az alkalmazottai, s így is folyamatosak az elbocsátások, pang a piac, fogynak a megrendelések, áru helyett egyre inkább munkanélkülieket termelnek. s mi lesz azokkal a szerencsétlenekkel? hogyan tartják el a gyerekeiket? szóval, és kiköp egy összeget, ami fedezné a nyomdászámbla negyedét, esetleg harmadát is, látniuk kell, mi az ára a támogatásnak. néhány ember havi bére. s hogy így is kell-e a pénz? gondolják át, mondja.

átgondoljuk, mondjuk, s eljövünk úgy, hogy nem tudjuk, visszamegyünk-e elkérni a támogatást. szentségetünk. mit akarhat ez a faszi? ül a hatalmas íróasztala mögött a gurulós bőrszékben, és papol. komolyan gondolja, amit kérdez? vagy csak így akar lerázni bennünket? élvezi, hogy látja az elbizonytalanodásunkat? ő, aki a munkanélküliekért aggódik, akkor is, húsz-harminc évvel később is olyan öltönyben jár, olyan autóval furikázik, olyan üdülőparadicsomokat és világvárosokat látogat sorba, amilyen nekünk sosem lesz, amilyeneket mi soha. amikor ezt írom, már nem emlékszem, hogy végül visszamegyünk-e a pénzért. rá kell lapoznom a kötetben a támogatók névsorára, hogy megtudjam.